

Det onde

Arne Berggren

Kompetansemål etter vg2

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive og vurdere hvordan språk og sjangere brukes av representanter for ulike yrkesgrupper og i ulike sosiale sammenhenger
- hente, vurdere og anvende fagstoff fra digitale kilder i muntlig og skriftlig arbeid

Skriftlige tekster

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte innhold, form og formål i et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk
- gjøre rede for et bredt register av språklige virkemidler og forklare hvilken funksjon de har
- bruke datateknologien til å arkivere og systematisere tekster
- bruke et bredt register av språklige virkemidler i egen skriving

Mål

Lær å lære - mål

Å finne fram til hvordan jeg best kan jobbe for å lese effektivt og for å forstå og huske det jeg leser.

Innholdsmål

- Du skal gjennom hele prosessen arbeide digitalt og til slutt levere et ryddig og ferdig arbeid etter gitt kriterier. Du skal også vise at du kan bruke de digitale kildene som er oppgitt og at du kan finne kilder/informasjon selv.
- Du skal kunne forklare hva som er tema med egne ord.
- Du skal muntlig kunne redegjøre for hvordan en av hovedpersonene snakker og hvilket inntrykk du får gjennom språket, utseendet og handlingene. Her skal du trekke inn eksempler fra boka.
- Du skal skrive en kreativ tekst selv som tar utgangspunkt i at vi kan skape spenning ved hjelp av språket.
- Du skal skrive en selvstendig vurdering av boka.

Vurdering

- Muntlig vurdering som viser at du kan hente ut ulike type informasjon om en romanfigur og knytte det sammen og "forklare" hvem, hvordan og hvorfor personen er som han er.
- Kreativ skriving hvor du viser at du kan bruke språket til å skape stemning.
- En anbefaling av boka til den elevgruppen du tror vil like boka.

Innhold

Kortroman av Arne Berggren (Aschehoug 2005)

Bakgrunnskunnskap

- Refleksjon med utgangspunkt i bilder og tittelen **Det onde**.
- (fellessamtale slik at elevene blir klar for å lese og får noe informasjon)
- Refleksjon – Hva tror du sitatet betyr?
- Friskriving etter å ha lest en kort omtale.

Læringsstrategier

- Lese og snakke – lese minst 3 kapitler i fellesskap slik at vi får med alle elevene
- Oppsummerende spørsmål – forståelse av tekstgrunlaget
- Tokolonnenotat for tema
- Personskildring - trekolonnenotat
- Personkart - tegning
- Gruppespråk – refleksjon
- Min historie – kreativ skriving
- Min anbefaling – en kort vurdering av boka

Lær å lære-spørsmål

Hvilke av arbeidsmåtene du nå har brukt kjente du til fra før?

Hvordan syntes du det var å forklare deler av innholdet muntlig for lærer? Begrunn svaret ditt.

BAKGRUNNSKUNNSKAP

Refleksjonsspørsmål: Utgangspunktet for å bli interessert i en bok er tittelen og hvordan boka ser ut. Denne boka heter **Det onde**. Se på bildene under og beskriv det du ser. Hvilke av dem uttrykker noe "ondt"? Forklar svaret ditt.

Refleksjon Hva tror du sitatet betyr? Under får du seks sitat. Velg deg ut to sitat og skriv med egne ord hva du tror disse betyr.

Hold dere borte fra ondskap av alle slag. (Bibelen)

Når intelligensen øker, øker også ondskapen. (Håkon Bleken)

Ondskapen forbauser meg, dumheten forarger meg. Det burde være omvendt. (Olaf Bull)

Vi kan ikke gjøre noe ondt mot andre uten å skade oss selv. (J. Desmahis)

Det vonde drep du ikkje med øks. (Olav Duun)

Det vonde har flere fjes. Et av dem er mitt. (Kjetil Hafstad)

Kilde: <http://www.ordtak.no/index.php?emne=Ondskap>

Sitat:

Dette betyr:

Sitat:

Dette betyr:

Friskrivning etter tekstutdrag Under står det en kort omtale av romanen. Les den korte teksten og skriv deretter dine tanker inn i rubrikken under. Hva tror du kommer til å skje?

Vi vet lite om hva som foregår inne i hjernen vår. Eller om hvorfor folk kan bli slemme. Kanskje vi er litt for kjekke og tror at vi vet det meste. Men tenk om det er slik, at om ingen tror det onde finnes, har onde krefter fritt spill. Hva du enn tror, så ikke gjør som guttene i denne fortellingen. Leker man med det onde, vet man ikke hva som kan komme til å skje.

Kilde: http://www.norli.no/NORLI_HTML/ibeCCtpItmDspRte.jsp?item=1848840§ion=10346

LÆRINGSSTRATEGIER

Oppsummerende spørsmål (FoSS)

Forståelse for tekstgrunnet

Spørsmål underveis mens du leser. Stopp etter hvert kapittel og skriv inn svarene på spørsmålene. Det er viktig at du svarer med fullstendige setninger og i sammenhengende tekst. Skriv inn i rubrikken.

Kapittel 1

1. Hva er det de snakker om i KRL-timen?
2. Tharald er ikke med i gjengen. Finn tre ting som blir sagt om Tharald som gjør at han skiller seg litt ut fra de andre guttene.
3. Hva er spiritisme? <http://no.wikipedia.org/wiki/Spiritisme> Bruke denne kilden og forklar med egne ord hva det er.

Kapittel 2

1. Hva er det Sigurd og jeg-personen plutselig ser?
2. Hvorfor er det de ser så rart?
3. "Tharald har en plan". Hva tror du guttene skal gjøre?

Kapittel 3

1. Hva betyr det at "Det er tid for å tyne Roy"?
2. Hva er den skumle planen de har for Roy?
3. Hva tror du er grunnen til at jeg-personen føler seg "lit uggen" når de har lagt skumle planer?

Kapittel 4

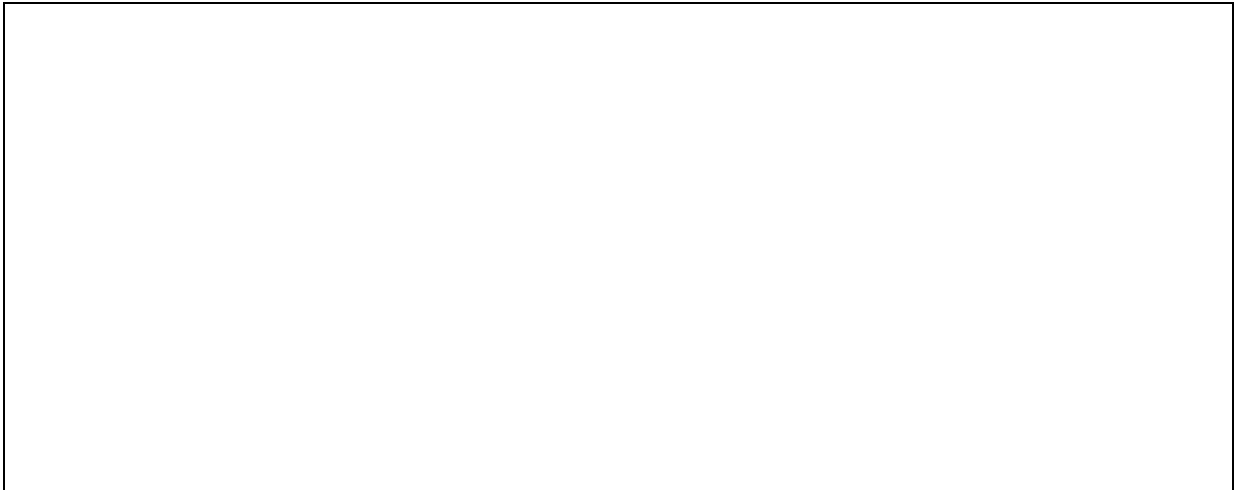
1. Hvor er det de skal være når de lurte Roy?
2. Hvem er det som skal hjelpe til?
3. Hvilket inntrykk får du av Roy når forfatteren forteller at "Der stod Roy og gliste stygt"?
4. Fortjener Roy å bli lurt? Forklar svaret ditt.

Kapittel 5

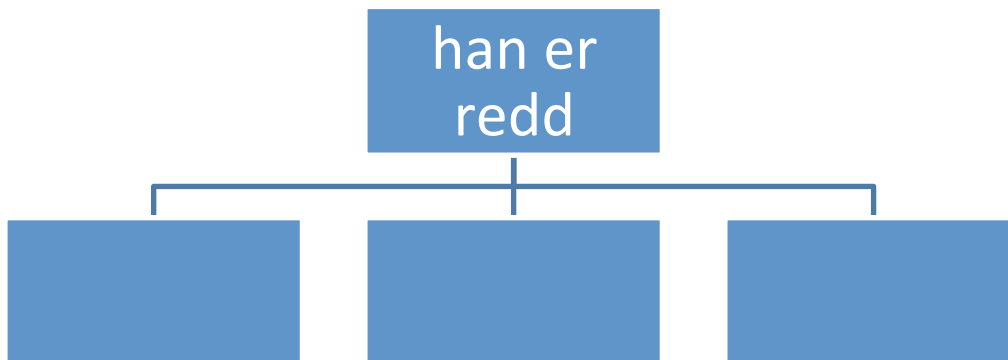
1. Hvordan er stemningen i kjelleren når Roy har kommet? (se side 26-27)
2. Hvorfor tror du at jeg-personen begynner å bli redd og nervøs?
3. Hva tror du skal skje?

Kapittel 6

1. Hva betyr "de mørke maktene"? (Dette spørsmålet kan vi ta i fellesskap)
2. Hva er det som skjer med glasset på bordet?
3. Hvorfor blir det så nifst når noen sier "Det betyr at det er noen i rommet".
4. Hva er det guttene opplever der i kjellerstua?

5. Roy blir skikkelig redd. Finn tre steder i teksten som uttrykker at han er svært redd.

Kapittel 7

1. Hva betyr uttrykket "stille som i graven" – og hva tror du det kommer av?
2. Hva er det Roy har sett som de andre ikke har sett?
3. Hva er årsaken til at guttene banner så mye når de er sammen med kameratene sine?
4. Hva er det som er så rart med lynet Roy så?

Kapittel 8

1. Guttene gir hverandre skylden for det som har skjedd. Hvem mener du har skylden? Forklar svaret ditt.
2. Roy kommer tilbake til skolen. Hvordan har han forandret seg?
3. Hvilke beskrivelser i teksten viser at jeg-personen, Tharald og Tommen har det vanskelig?

Kapittel 9

1. Jeg-personen møter nonnen. Hva er det han synes er rart?
2. Hva er det nonnen sier hun skal gjøre for å hjelpe Roy?
3. Hva er vievann? <http://no.wikipedia.org/wiki/Vievann> Bruke denne kilden og forklar med egne ord hva det er.
4. Hvorfor sammenligner jeg-personen vievannet med kryptonitt? <http://no.wikipedia.org/wiki/Supermann> Hvordan virker grønn kryptonitt på Supermann?

Kapittel 10

1. Jeg-personen skal kaste noe på Roy. Hva er det?
2. Roy forandrer seg helt plutselig i klasserommet. Hvorfor skjer det, tror du?

Kapittel 11

1. Jeg-personen blir utvist fra skolen. Skriv to linjer om a) at det var helt riktig å utvise ham, eller b) at det var helt feil å utvise ham.
2. Jeg-personen føler seg som om han har fått "likegladpille". Hva mener han?
3. Tror du at det er vievannet som gjør at han føler seg så rar?

Kapittel 12

1. Jeg-personen møter en mann i sort hatt. Også tidligere har det vært snakk om en mann i en slik hatt. I hvilken situasjon har vi tidligere hørt om ham? (Tips; se side 42)
2. Hva er det mannen ved klosteret sier at han forsker på?
3. Finn et bilde eller tegn et bilde som viser det gamle klosteret slik du forestiller deg at det ser ut. Husk å oppgi kilde.
4. Lynet har du også hørt om før. I hvilken situasjon?
5. Det utvikler seg til en skummel situasjon etter hvert. Finn tre ting som skjer som vi kan kalle "skumle".

Kapittel 13

1. Hvor er jeg-personen?
2. Hva tror du har skjedd?

Tokolonnenotat for tema

Denne boken har mange tema, blant annet handler den om ondskap. Under får du flere forslag til tema i boka. Noen av forslagene er helt feil, mens noen passer godt inn. Velg tre av forslagene og skriv det inn i skjema sammen med en begrunnelse.

- mobbing
- å være utenfor
- å være tøff
- redsel
- uvennskap
- kjærlighet
- vennskap
- overnaturlige ting
- religion
- å holde sammen
- å leke med farlige krefter
- å være på ferie
- å være forelsket

Mine valg av tema	Min begrunnelse
1.	
2.	
3.	

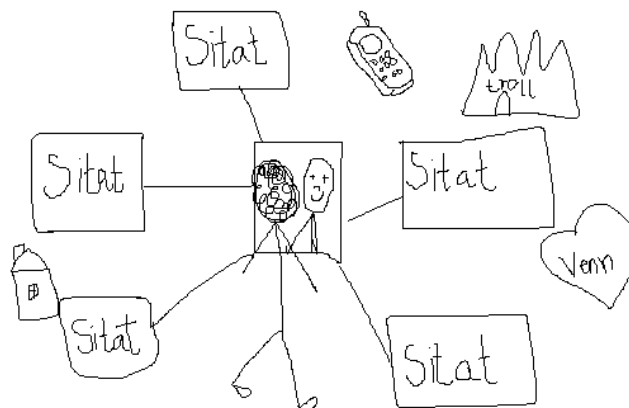
Personskildring – trekolonnenotat

Vi får vite noe om personer i skjønnlitteraturen både gjennom utseendet, språket de snakker og gjennom handlingene. I oppgaven under skal du skrive inn tre punkter til hver av kategoriene. Når du ved hjelp av boken har funnet informasjon, skal du skrive hvilket inntrykk du har av jeg-personen og Tharald.

NAVN	UTSEENDET	SPRÅKET	HANDLINGER	MITT INNTRYKK
Jeg-personen	*	*	*	
	*	*	*	
	*	*	*	
Tharald	*	*	*	
	*	*	*	
	*	*	*	

Personkart - tegning

Lag en tegning (se eksempel under) hvor du tegner hovedpersonen i midten. Ut fra hovedpersonen skal det gå *minst* 5 streker og til hver av strekene skal du finne et sitat i boka som du mener sier noe om ham. Rundt sitatene kan du tegne ting du mener uttrykker noe om hovedpersonen. Du kan bruke *paint* til dette, men skriv gjerne på et vanlig ark. Her skal du trene på å hente ut informasjon fra ulike deler av boka.

Når du er ferdig med tegningen og har funnet de sitatene du mener er gode, skal du presentere dette for lærer. Dette er en øvelse til den muntlige vurderingen du skal ha til slutt.

Gruppespråk – refleksjon

Det er viktig å hører til i et fellesskap. I boka er det tydelig at noen prøver å "tøffe seg til". Roy er kanskje den som aller mest har behov for å markere seg. Måten han snakker på er litt i tøffeste laget. Finn minst tre eksempler på "røft språk" og forklar muntlig til læreren eller sidemannen hvilket inntrykk du får av gutten.

Hva mener vi med at vi må avpasse språket til ulike sosiale sammenhenger? Forklar ved å bruke et eksempel.

Min historie – kreativ skriving

Skriv et brev til en venn hvor du forteller om noe du har opplevd som du oppfattet som noe "ondt" eller skummelt. Du skal skrive minst 200 ord. Pass på at du beskriver det du har opplevd slik at det går "kaldt nedover ryggen" på den som leser. Husk også at du må avpasse språket ditt i forhold til hvem mottakeren din er.

min historie

Min anbefaling – en kort vurdering av boka

Under kan du lese en vurdering av boka fra Aftenposten. Når du har lest denne skal du skrive din egen. Du skal skrive om lag like mye som Hilde Bjørnhovde.

Finnes det onde? Berggren tar for seg et spennende tema.

I det sekulariserte vestlige samfunn blir spørsmål om Gud og Satan gjerne føyet bort med latter og fleip av barn og unge. Mange tror ikke på noe som helst. Så også i skoleklassen som får besøk av en nonne med vievann i denne historien, der Berggren spør om det er slik at så lenge ingen tror at det onde finnes, har mørke krefter fritt spill? Spiritisme, mobbing og en fleip som går for langt er essensen i en spennende historie. Få kan som Berggren fortelle i et flott, muntlig språk. Han er god til å skildre situasjoner og stemninger. Korte setninger legger ingen demper på fortellergleden. Illustrasjonene står særdeles godt til temaet. De er nesten dystre, og bidrar godt til å skape skummel stemning på sidene.

HILDE BJØRHOVDE

Kilde:

http://www.aftenposten.no/kul_und/litteratur/article1117630.ece

min vurdering